ANCHETA NOASTRĂ

EFICACITATEA permanent la ordinea zilei

Deoarece luările de poziție au fost numeroase, însumînd aproximativ tot ce se poate spune în general despre chestiunea eficacității, revista noastră își propune să selecteze acum aspectele de prim ordin care alcătuiesc sfera acestei noțiuni și — în legătură cu ele — să sublinieze căile de rezolvare a eficacității reduse, manifestă deseori în jocul echipelor noastre.

Diminuarea eficacității acțiunilor de atac se datorește conform recunoașterii generale unei cauze obiective — întărirea apărărilor. Fortificarea acestora a însemnat de fapt, în prima instanță, trăsătura distinctivă a noilor sisteme, caracterizate prin creșterea numărului de fundași, prin creșterea sarcinilor defensive ale tuturor jucătorilor, prin perfecționarea principiilor care guvernează organizarea apărării. Toate acestea au determinat dificultăți voite, îngreuind desvoltarea și în special finalizarea acțiunilor ofensive. Un progres tactic în latura defensivă a jocului se obține mult mai lesne. A fost mai ușoară retragerea unui jucător în linia de fundași precum și retragerea altora pentru aglomerarea spațiului din fața porții; a fost mai simplu să-i înveți să joace în apărare acum cînd raportul numeric de forțe s-a înclinat în favoarea lor, cînd distanțele dintre ei s-au micșorat, avînd de controlat fiecare o zonă mai redusă și de marcat mai puțini atacanți. Îmbunătățirea tehnicii de joc nu a devenit condiție indispensabilă. În schimb reversul medaliei, adică evoluția dependent necesară a eficacității jocului ofensiv pretinde accentuarea tuturor calităților jucătorilor, deci un progres mai complex, realizabil de aceea într-un timp ceva mai îndelungat. Am putea spune că întărirea apărărilor necesită restructurări în progresie aritmetică, în timp ce creșterea capacității ofensive și de finalizare necesită — prin comparație — restructurări în progresie geometrică. Nu căutăm circumstanțe atenuante marelui număr de ratări, sau erorilor care apar în maniera de a juca în faza de atac, atunci cînd vorbim despre necesitatea unui timp mai îndelungat pentru echilibrarea jocului de atac, cu cel de apărare, aflat în evident progres. De la începutul apărărilor aglomerate a trecut destulă vreme, se puteau obține mai multe realizări și acum e necesar să ne înzecim eforturile pentru depășirea impasului și lichidarea întîrzierii.

Ce dificultăți afectează în prezent, randamentul acțiunilor ofensive de la inițierea pînă la finalizarea lor? Răspundem:

1. Superioritatea numerică a jucătorilor din apărare;
2. Îngustarea căilor de acces spre poarta adversă;
3. Micșorarea timpului și spațiului disponibil pentru desfășurarea acțiunilor colective și individuale, pentru trasul la poartă;
4. Răspîndirea și perfecționarea procedeului de deposedare prin alunecare;
5. Ciocnirile cu apărătorii, lupta directă cu adversarul, inevitabile adesea în anumite circumstanțe, semnifică și ele unele dintre cauzele subiective ale scăderii apetitului de a marca goluri.

Căile de combatere, de remediere a situației existente, converg spre necesitatea obținerii unui progres substanțial, atît pe plan individual (creșterea valorii fiecărui jucător la toți indicii), cît și pe plan colectiv (manevre construite cu discernămînt tactic și fantezie, spirit ofensiv, etc.).

Opiniile exprimate în cadrul anchetei, precum și faptele întîmplate pe stadioanele din Anglia în timpul Campionatului mondial, oferă învățăminte pline de miez. Pentru ca eficacitatea acțiunilor ofensive să depășească din nou eficacitatea sporită a apărărilor, bazate pe organizări în general supranumerice, sînt necesare:

— Un nou impuls pentru finisarea tehnicii de joc (creșterea forței loviturii, dar scurtarea pendulării; preluarea și trimiterea balonului în direcții mascate, surprinzătoare; imprimarea unor efecte necesare ocolirii adversarului; automatizarea manevrării balonului pentru canalizarea atenției, a simțului de orientare și a gîndirii, în direcția efectuării raționamentului tactic).

— Ridicarea jocului constructiv — colectiv — ofensiv pe o treaptă superioară, prin îmbunătățirea circulației jucătorilor și a mingii, prin susținerea permanent — colectivă a purtătorului temporar al balonului, prin creșterea vitezei de joc atît la mijlocul terenului cît și în preajma porții adverse, prin folosirea devierilor surprinzătoare și a pasei înapoi, care deschide unghiuri optime pentru finalizare.

— Eliminarea tuturor rămășițelor WM-ului care mai subzistă în conștiința jucătorilor (viteză scăzută la mijlocul terenului, respect față de încorsetările postului, împărțirea netă a jucătorilor în apărători și atacanți, etc.).

— Pentru surprinderea apărării înainte de organizarea dispozitivului, pentru eliminarea adversarilor în drumul spre poartă, pentru dezechilibrarea unei apărări organizate și obținerea de breșe sînt necesare interferențe continue între zonele de activitate ale jucătorilor, demarcarea simultană a coechipierilor fără minge, trecerea în viteză peste mijlocul terenului etc.

— Pe de altă parte formarea permanentă de cupluri sau grupe de jucători va asigura cea mai elementară structură tactică (minimum 2 jucători, fără de care noțiunea de joc ofensiv rămîne o simplă ficțiune), va asigura păstrarea balonului și circulația acestuia nu departe, ci la distanță cît mai mică de liniile apărării.

— Tot ca manevră capabilă să provoace surprindere și să asigure o superioritate numerică locală, au apărut și s-au răspîndit vertiginos manevrele de pătrundere pe poziții favorabile finalizării a jucătorilor din linia mediană și a fundașilor laterali. Așa cum în etapa anterioară, toți jucătorii echipei primiseră funcții obligatorii în faza de apărare, acum, exceptînd fundașii centrali, se pretinde tuturor contribuții raționale dar efective, la inițierea, dezvoltarea și finalizarea acțiunilor ofensive. Acest imperativ șterge în mare măsură demarcația apărător-atacant care domnea de multă vreme, pretinde înaintașilor să execute cu randament atacul de deposedare și elimină din rîndul jucătorilor de valoare pe apărătorii cu o tehnică rudimentară care nu știu să paseze precis, să execute o fentă, să tragă la poartă cu exactitate.

— Îmbunătățirea deprinderii de a șuta puternic și precis din poziții dezechilibrate, fără preparative speciale, cel mai frecvent fără preluare, în acea singură fracțiune de timp care precede marcajul necruțător al adversarului.

— Trebuie de asemenea accentuată deprinderea de a șuta la distanță din afara careului, pe deasupra apărării, evitînd astfel riscurile străpungerii acesteia.

— Sporirea eficacității acțiunilor ofensive pretinde și cultivă în același timp deosebite calități individuale, completînd și desăvîrșind valoarea jucătorilor. Condițiile jocului actual asigură șorți de victorie echipelor compuse din jucători cu o medie valorică ridicată, pe fondul căreia nu lipsesc și cîteva mari personalități. Vedetele de azi știu să împace principiile de joc colectiv cu virtuțile proprii, de absolută utilitate în situația cînd nu pot fi înșghebate acțiuni colective sau cînd ele ar avea puține șanse de reușită.

— Îmbunătățirea pregătirii fizice, creșterea capacității de efort, deoarece jocul modern chiar atunci cînd e purtat în manieră colectivă, obligă la eforturi mai mari decît fotbalul de acum 10—15 ani.

— Includerea printre mijloacele afectate pregătirii, a celor capabile să cultive calitățile morale necesare: putere de sacrificiu, curaj, luciditate, combativitate, răbdare, perseverență etc. Toate acestea, adăugate măestriei tehnico-tactice, trebuie să confere fotbalistului plăcerea de a juca și de a înscrie goluri.

În fotbalul nostru s-au efectuat cîțiva pași înainte din punct de vedere tactic. Se observă frecvent o corectă organizare a echipelor în faza de apărare. De acum înainte, efortul jucătorilor și antrenorilor trebuie concentrat mai ales în direcția pregătirii tuturor calităților individuale și colective, indispensabile pentru sporirea randamentului acțiunilor ofensive. Toți jucătorii echipei au datoria să demonstreze din ce în ce mai convingător, cunoștințe și posibilități de ordin colectiv sau individual menite să ducă la obținerea unui număr sporit de situații favorabile finalizării, menite să scadă în ultimă instanță numărul mare al ratărilor. Modernizarea jocului trebuie să apară ca un efect al modernizării antrenamentului. În procesul de pregătire a fotbalistului trebuie incluși din ce în ce mai mult, toți parametrii proprii jocului actual. Se vorbește frecvent și de multă vreme despre aceste obligații. O recunosc antrenorii, o recunosc și jucătorii. Dar în timp ce primii nu izbutesc de cele mai multe ori decît o transpunere formală a realității jocului în antrenament, jucătorii la rîndul lor opun rezistență mai mult sau mai puțin fățișă, împotriva tuturor măsurilor care măresc dificultatea orelor de pregătire, dovedesc lipsă de receptivitate față de sporirea sarcinilor de joc, practică un fotbal demodat, desigur mai comod, mai ușor. Mulți dintre ei nu-și analizează deficiențele și nu-și completează pregătirea în afara orelor de antrenament colectiv, nu respectă măsurile ce favorizează refacerea și odihna, măsuri ce apără, deci, achizițiile dobîndite de la o zi la alta. Fotbalul prezentului ridică dificultăți sporite înaintea jucătorilor. Mai simplu de jucat nu va deveni niciodată. Mai greu, da. Încă de pe acum, jucător de fotbal cu adevărat mare nu mai e recunoscut decît cel ce posedă o tehnică relaxată și precisă, cel ce se dovedește puternic, iute și rezistent, cel ce cunoaște toate subtilitățile jocului de atac și de apărare. Ceilalți, rămîn în categoria diletanților.

Ancheta noastră își revendică numai meritul de a fi enumerat o serie de puncte de vedere, exprimate de cîțiva specialiști, cărora le mulțumim pentru intervențiile lor, făcute în spiritul actualității. Am dori să obținem acum, la sfîrșitul ei, un sentiment unanim de responsabilitate accentuată din partea tuturor jucătorilor și antrenorilor. Așteptăm ca noul campionat să ne aducă la acest capitol realizări situate peste nivelul anilor precedenți.

CONCLUZII

PROBLEME DE VIITOR ALE FOTBALULUI ȘCOLAR

Anul acesta, sportul școlar a trăit o mică sărbătoare. După multe așteptări, fotbaliștii școlari au un campionat al lor, care va marca cu siguranță o etapă importantă în dezvoltarea activității fotbalistice din țara noastră.

S-a pășit pe un „teren fertil" care, bine îngrijit, poate da recolte bogate. La aceasta se mai adaugă faptul că de acum înainte se vor ridica probleme dificile de organizare și metodică a pregătirii, care puse la punct vor asigura salturile calitative și ritmice ale fotbalului școlar ca **verigă importantă și necesară a activității fotbalistice din țara noastră.**

Școala este o sursă importantă care furnizează tinere talente tuturor formelor de pregătire fotbalistică (echipe, centre de copii).

Toate aceste realizări nu ne pot face să uităm că mai sînt încă multe lucruri de pus la punct, de rezolvarea cărora depinde rezolvarea pe mai departe a activității fotbalistice școlare.

Este neîndoios faptul că numai acest sistem competițional nu poate asigura o pregătire judicioasă fotbaliștilor școlari, fiindcă este cunoscut faptul că antrenamentul este factorul cel mai important în ridicarea pregătirii fizice, tehnice, tactice și moral-volitive. Or, în stadiul actual ne găsim într-o situație contradictorie: AVEM COMPETIȚII DAR NU FOLOSIM UN SISTEM DE PREGĂTIRE CORESPUNZĂTOARE, ÎN MAREA MAJORITATE A ȘCOLILOR EL LIPSIND TOTAL. După părerea noastră ar fi trebuit să se elaboreze și să se introducă în școli un sistem bine definit de pregătire.

Tocmai această problemă a pregătirii trebuie să preocupe de acum încolo forurile de specialitate și pe specialiști, **pentru a pune fotbalul școlar pe o solidă bază științifică și metodică, în concordanță cu condițiile materiale concrete din școli și cu particularitățile de vîrstă morfo-funcționale și de pregătire a elevilor.** Trebuie în primul rînd înfrîntă „tradiția" împămîntenită în marea majoritate a școlilor de la noi, de negare a importanței și necesității practicării acestui sport în școli. Această tradiție a fost menținută de faptul că marea majoritate a profesorilor se plîngeau de lipsa condițiilor materiale (teren, echipament), iar conducerea școlilor îngrădea practicarea lui datorită așa ziselor „pagube materiale" ce le aducea școlii. Cum actualul concurs a demonstrat că sînt suficiente condiții materiale (mai ales dacă se acordă un sprijin minim din partea asociațiilor sau cluburilor) și că o practicare științifică sub o conducere pedagogică înlătură așa zisele pagube, atunci cele două impedimente cad, acest sport — atît de îndrăgit de elevi — poate face casă bună cu învățătura.

Principalele forme de predare a educației fizice în școală sînt: ora de educație fizică și orele de asociație sportivă, ca activitate suplimentară pentru cei ce dovedesc calități deosebite în practicarea unei ramuri sportive. Cum ora de educație fizică oferă prea puțin timp pentru a da elevilor cunoștințe fotbalistice de înalt nivel, rămîne ca orele de asociație sportivă să asigure pregătirea elevilor fotbaliști. Pentru ca această pregătire să aibă o eficacitate maximă ESTE NECESARĂ O PROGRAMĂ DE FOTBAL AȘA CUM EXISTĂ PENTRU FIECARE RAMURĂ SPORTIVĂ CARE SE PREDĂ ÎN ȘCOALĂ. Acest pas important poate produce neîncredere în rîndul specialiștilor, dar avem înaintea noastră experiența altor ramuri sportive, care — introduse și practicate metodic în școală, după o programă științific întocmită — a dus în ultimă instanță la rezultate meritorii pe plan mondial. Este cazul voleiului și baschetului la noi în țară, natației și baschetului în S.U.A., fotbalului în Italia, U.R.S.S., Anglia și Ungaria.

Necesitatea programei decurge din mai multe motive dintre care enumerăm:

a) nu toți profesorii au cunoștințe necesare predării acestei ramuri sportive, ei fiind de diverse specializări;

b) inexistența unei literaturi de specialitate în acest domeniu în țara noastră fapt ce a făcut să ne mulțumim cu literatură străină;

c) necesitatea unei activități planificate de perspectivă;

d) necesitatea unei pregătiri continue, sprijinită de însăși continuitatea sistemului de la noi;

e) însușirea elementelor din acest sport trebuie să se facă metodic și științific sub o conducere pedagogică, înlăturîndu-se un factor dăunător în pregătirea fotbalistului tînăr și anume — practicarea lui la întîmplare, empirică;

f) rezolvarea în mod științific și metodic a problemei specializării timpurii, fiindcă numai o programă bine întocmită asigură tinerilor la vîrsta cea mai propice un sistem de pregătire adecvat;

g) necesitatea dezvoltării armonioase a tînărului fotbalist;

h) predarea unitară pe tot teritoriul țării a caracteristicilor specifice școlii românești de fotbal.

Avînd în vedere cele de mai sus, puse în concordanță cu particularitățile morfo-funcționale ale elevilor cuprinși în clasele V —XII, programa ar putea cuprinde două mari etape de pregătire:

Etapa I-a — cls. V—VIII — avînd ca perioade de pregătire clasele V—VI; VII; VIII. Acestei mari etape îi corespund caracteristici specifice fiecărei perioade, dar are o trăsătură comună, un fir roșu, care trebuie să ne conducă în pregătirea elevilor, pregnantul caracter de **învățare** avînd în vedere că la această vîrstă elevii învață și fixează cel mai ușor cunoștințele, datorită unei mari stabilități a proceselor nervoase. Această etapă trebuie să asigure **însușirea tehnicii de bază.**

Etapa a II-a — cls. IX—XII cu perioadele IX; X; XI; XII. Această etapă trebuie înțeleasă ca o continuare a pregătirii începută în etapa anterioară. Acum cerințele pregătirii ating indici înalți, ținînd seama de posibilitățile mult crescute ale elevilor. Sarcinile de bază care trebuie rezolvate sînt: **asigurarea unui înalt nivel al pregătirii fizice generale și specifice, perfecționarea tuturor elementelor de tehnică și tactică.**

Prof. Teoharie COCA